

**Wetgevingsoverleg Energie bij Begroting ELI 2011, 6 december 2010.
Inbreng Paulus Jansen/SP-fractie in eerste termijn**

Voorzitter,

Energievoorziening is het fundament van de Nederlandse economie. Als de elektriciteit uitvalt ligt binnen een seconde heel Nederland plat. Alleen al dat argument rechtvaardigt een stevige overheidsbemoeienis: deels via regulering, deels via publiek eigendom.

Er is nog een financieel-economische reden waarom de regering energie moet steken in energie. Op dit moment bestaat ongeveer 10% van de inkomsten op de rijksbegroting uit opbrengsten die samenhangen met de winning van aardgas en aardolie. In het huidige tempo is ons gas over 25-30 jaar op. Dat levert een macroeconomisch probleem op voor de betalingsbalans vergeleken waarmee de vergrijzingsproblematiek kinderspel is.

*Waarom is er nog geen Deltacommissie “ einde aardgas” geïnstalleerd?
(evt.motie)*

De derde reden is de bijdrage aan mondiale klimaatverandering. In het licht van deze drie argumenten vindt de SP-fractie de brief het regeerakkoord niet getuigen van een strategische visie op ons energiebeleid voor de komende decennia.

Het belangrijkste voor dit kabinet lijkt het verlagen van de kosten voor de schatkist.

Er wordt wel wat lippen dienst bewezen aan de noodzaak van innovatie.

Tegelijkertijd wordt de bijdrage aan ons belangrijkste energieonderzoekinstituut ECN gekort met 27%.

Hoe is dit te rijmen met de mooie woorden over de strategische waarde van energie-onderzoek?

Wanneer is het aangekondigde specifieke innovatiebeleid voor energie af?

Kan de minister ook al een indicatie geven hoeveel euro's hij denkt uit te trekken voor dit beleid?

Vanwege de tijd geen uitweiding over de verduurzamingsstrategie van de SP .

In essentie willen wij focus op energiebesparing en energie-efficiency, met inbegrip van benutting van restwarmte van industriële processen en elektriciteitsproductie.

En snellere groei van het aandeel duurzaam.

Als overgangsbrandstof prefereren wij aardgas.

Waarom?

Het is naar verhouding flexibel, relatief schoon, we benutten optimaal de in ons land aanwezige expertise en bedrijvigheid en het past prima bij de ambitie NL-gasrotonde.

Kan de minister reageren op deze vier argumenten?

Bij de groei van duurzaam is een brede mix het meest verstandig.

Wind op land kan, mits:

- de rechtsbescherming van omwonenden beter geregeld wordt
- er een structuurvisie komt waar windturbines wel en niet geplaatst worden,
- er ook bindende welstandsregels komen voor nieuwe windparken
- en oud zeer zo snel mogelijk wordt opgeruimd.

Waarom is aan deze voorwaarden nog steeds niet voldaan, minister?

Dan de wind op land doelstellingen ook in deze regeerperiode niet gehaald worden?

Waarom sluit u wind op zee uit voor de SDE, terwijl het potentieel op zee juist zeer groot is?

Zonnestroom en zonnewarmte kan naar onze mening op termijn ook in Nederland een flink aandeel van de energievoorziening voor zijn rekening gaan nemen.

Ook mag deze techniek zich in een relatief groot draagvlak verheugen.

Waarom sluit de regering deze techniek de facto uit voor een snelle uitrol?

Dit is toch het zoveelste staaltje flipperkastbeleid met de SDE?

Dit is toch dodelijk voor het draagvlak onder goedwillende burgers?

De SP is optimistisch over het potentieel voor de biobased economy

Maar dan anders dan nu.

Het gesleep van grondstoffen over grote afstanden ondermijnt de CO2-winst.

Bij import uit ontwikkelingslanden is het effect op het lokale landgebruik dubieus, alle certificaten van duurzaamheid ten spijt.

Nederland zou moeten inzetten op het beter benutten van regionale reststromen uit de landbouw, de agroindustrie en van de natuurbeheerders. De ontwikkelingen rond groen gas is positief, maar bij de autobrandstoffen is er nog steeds veel kaf onder het koren.

Onderschrijft de minister dat effectieve controle op de herkomst van biobrandstoffen alleen mogelijk is voor in Nederland geblende brandstoffen?

Klopt het dat Frankrijk op dit moment al dezelfde eis stelt?

Klopt het dat bij bijstook van biomassa die niet gesubsidieerd wordt via de oude MEP-regeling geen eisen gesteld worden aan de duurzaamheid?

Vindt de minister dat ook onwenselijk en zo ja, hoe wil hij daar zo snel mogelijk verandering in brengen?

(evt.motie)

Extra kernenergie zit niet in de SP brandstofmix.

Positief is dat deze techniek de afgelopen 25 jaar veiliger is geworden, ook de lage CO2-emissie is een pluspunt.

Daar staan –ook bij de huidige stand van techniek- een groot aantal minpunten tegenover:

- Kerncentrales draaien altijd op vol vermogen, in basislast, dat blokkeert een groeiend aandeel duurzaam; *heeft de minister kennis genomen van de recente noodkreet van de Duitse netbeheerder, die stelt dat hij door het hoge aandeel baseload steeds meer problemen heeft om te voldoen aan de voorrang-voor-duurzaam-verplichting?*

- Het is grootschalig vermogen, waarbij 50% van de opgewekte warmte zee verdwijnt

- Het is een kapitaalintensieve techniek, die investeringsruimte wegzuigt bij structurele oplossingen.

- en we zitten nog steeds met het afvalprobleem

Ik kan het groene licht voor kernenergie in het regeerakkoord niet rijmen met een geclaimd aandeel van 37% duurzame elektriciteit in 2020.

Borssele-II breidt het aandeel kernenergie in de brandstofmix uit met meer dan 10%.

Een derde centrale met nog eens 10% extra.

Samen met de geplande bouw van kolencentrales kom ik uit op een enorme groei van ouderwets vermogen.

Kan de minister ons de rekensom doen toekomen achter zijn claims van 37% duurzame elektriciteit en 14% duurzame energie in 2020?

En vindt de minister het een reële optie als er in Borssele twee kerncentrales bijkomen terwijl zelfs het provinciebestuur van Zeeland dat over de top vindt?

Kan de minister ook aangeven wat één, respectievelijk twee kerncentrales in Borssele aan extra investeringen vergen in het elektriciteitsnetwerk?

En hoe staat het met de al weer aardig belegen aankondiging van zijn voorganger dat zij bij grootschalig vermogen aansluitkosten dan wel transportkosten in rekening wil gaan brengen, om te voorkomen dat straks alle centrales op een kluitje staan door besluiten in directiekamers in Essen en Parijs terwijl de rekening van die besluiten wordt gepresenteerd aan de Nederlandse huishoudens?

(evt.motie)

Daarmee kom ik op de marktordening, of is het marktwanordening. Iedere regie op de locatiekeuze van elektriciteitsproducenten is na de liberalisatie weggevallen.

De publieke belangen voor de energiesector zijn leveringszekerheid, veiligheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

De concentratie van grootschalig vermogen op drie kustlocaties ondermijnt de leveringszekerheid, leidt tot maatschappelijke meerkosten en is volslagen onduurzaam.

Waar blijft de aanscherping van het reguleringskader, zoals aangekondigd voor de tweede helft van 2010 door de minister van EZ¹?

Is deze nieuwe minister van Energie bereid om het advies van de SP en de Energieraad om weer een sterkere publieke regie te zetten op de samenhang van netwerk en grootschalig productievermogen?

(evt.motie)

Wat moeten wij ons voorstellen bij een warmtebeleid van een overheid die toestaat dat in 2020 de warmtelozing van de elektriciteitscentrales bij Vlissingen, de Maasvlakte en de Eemshaven gelijk zijn aan de complete warmtebehoefte van alle huishoudens in Nederland, België en Rijnland-Westfalen?

Waarom komt er geen heffing op deze verspilling van warmte, of een oplopende verplichting om deze restwarmte nuttig te gebruiken?

(evt.motie)

¹ in haar brief van 25nov2009

Dat zou ook een flinke steun in de rug zijn van alle WKK-installaties die nu weg gedrukt worden door de conservatieve keuzes van dit kabinet.

Nog zo'n staaltje anarchisme is het gebruik van onze ondergrond. Daar strijden op dit moment vele partijen om de schaarse ruimte. Geothermie, warmte/koudeopslag, CCS, gasopslag, olieopslag, opslag van kernafval: de lijst wordt iedere dag langer. Zelfs de veiligheid van de drinkwaterproductie dreigt in het gedrang te komen. *Inmiddels is er samen met de gemeenten en provincies een beleidsvisie voor de Ondergrond gemaakt, maar komt er nog een ruimtelijke vertaling? Of wil de minister de locatiekeuze volledig aan de markt overlaten?* (evt.motie)

Wat betreft de SP-fractie zou klimaat- en energiebeleid hand in hand moeten gaan: klimaatmaatregelen moeten tevens bijdragen aan het verminderen van onze afhankelijkheid van fossiele grondstoffen.

CCS kost juist 25% extra fossiele energie.

Het is in energetisch opzicht water naar de zee dragen.

We zijn dan ook tevreden dat het kabinet het project Barendrecht heeft afgeblazen.

Maar waarom wordt vergunningverlening voor een ondergrondse CO2-opslag in het Noorden afhankelijk gemaakt van de vergunningverlening voor een kerncentrale?

Op zich hebben we geen bezwaar tegen privaat gefinancierde proefprojecten onder de Noordzee, maar wél tegen de grote hoeveelheid belastinggeld die CCS-projecten nog steeds blijven ontvangen.

Kan dat geld niet meer worden vrijgemaakt voor onderzoek naar duurzame energie en CO2-toepassing, bv. in de algenkweek?

Tenslotte de SDE.

SP pleit voor een hybride systeem, waarbij technieken waarvan de kostprijs al redelijk dicht bij de marktprijs ligt via een leveranciersverplichting gestimuleerd worden.

Voor technieken met veel potentie die nu nog te duur zijn zou er een feedin tarief naar Duits model moeten komen.

De SDE+ blijft een regeling met een budgetplafond, waardoor je een subsidiebeschikking nodig hebt om aan de slag te gaan.

In Duitsland is dat niet zo.

In het regeerakkoord is een enorme bezuiniging ingeboekt op de formatie van Agentschap.nl, terwijl de nieuwe SDE qua complexiteit misschien nog wel ingewikkelder is dan de oude. Hoe valt dat te rijmen?

En hoe gaat de minister voorkomen dat de fasering van de SDE+ gaat leiden tot onderuitputting, doordat veel projecten met een lage kostprijs in een later stadium worden afgeblazen?

Gaat de minister het Nationaal Actieplan hernieuwbare energie aanpassen nu de uitgangspunten daarvan volledig achterhaald zijn?

Gaan alle gebruikers, dus ook de grootverbruikers, naar rato van hun energieverbruik meebetalen aan de SDE? En zo nee, wat wordt de verdeelsleutel dan?

Wij wensen de minister veel succes met het realiseren van de doelstellingen leveringszekerheid, veiligheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

Iets meer vertrouwen in de nuttige rol van de overheid zou hem daarbij kunnen helpen!